Dia 1

Cursus
RONDREIS
DOOR DE BIJBEL
Les 21:
Intertestamentaire periode
Inleiding nieuwe testament
1

Dia 2

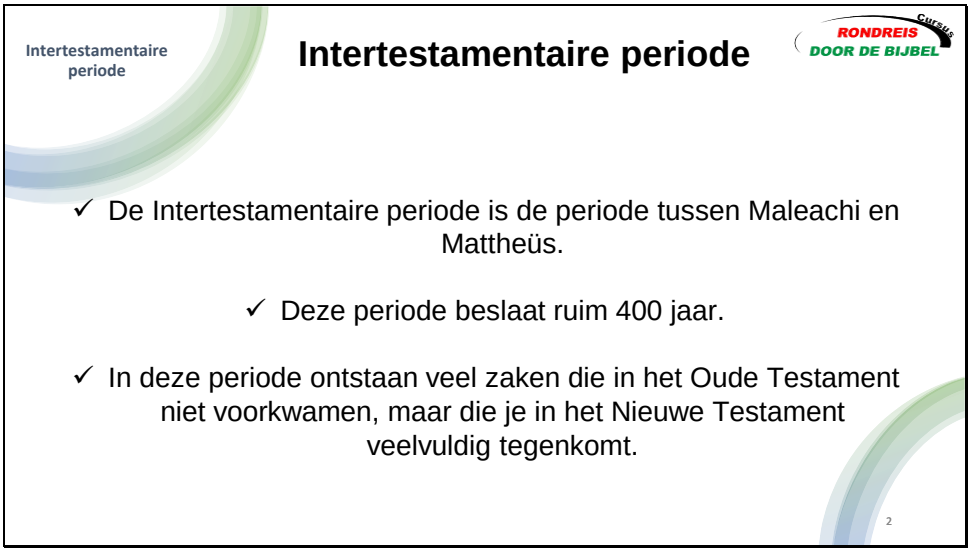
Intertestamentaire periode
Intertestamentaire periode
Cursus
RONDREIS
DOOR DE BIJBEL
✓ De Intertestamentaire periode is de periode tussen Maleachi en Mattheüs.
✓ Deze periode beslaat ruim 400 jaar.
✓ In deze periode ontstaan veel zaken die in het Oude Testament niet voorkwamen, maar die je in het Nieuwe Testament veelvuldig tegenkomt.
2

Dia 3

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

✓ **Griekse overheersing (330-301)**

✓ In het jaar 336 begint Alexander de Grote, koning van Macedonië, een bliksemsnelle opmars door Klein-Azië. In dertien jaar verovert hij het immense Perzische rijk, wordt in Egypte uitgeroepen tot nieuwe farao en zoon van de god Amon, trekt door de lengte en breedte van het Midden Oosten en bereikt tenslotte bij de Indus de grenzen van Voor-Indië. Daar willen zijn manschappen niet verder. Teleurgesteld trekt hij terug naar Babylon, waarvan hij het herstel bevolen heeft. Daar sterft hij, amper 33 jaar oud. Hij laat een imperium na van Macedonië tot Egypte, van Klein-Azië tot India, waarin de Perzische en locale culturen zich naar Alexanders ideaal vermengen met de Griekse: **het Hellenisme**.

3

Dia 4

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

- ✓ **Griekse overheersing (330-301)**
- ✓ Vier van zijn generaals, de diadochen (opvolgers), strijden met elkaar om zijn erfenis. In zijn visioen van de wereldrijken als verscheurende dieren zag de profeet Daniël hen als de vier koppen van de luipaard (Dan 7), en als de vier horens die de plaats innemen van de grote hoorn van de geitenbok (Dan 8).

4

Dia 5

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ **Ptolemeeën uit Egypte (301-198**).
- ✓ Onder het bewind van Ptolemaeus II Philadelpus komt een Griekse vertaling van het Oude Testament tot stand: de Septuagint (LXX). De naam verwijst naar de (twee en) zeventig joodse geleerden die volgens de legendarische brief van Aristeas het vertaalwerk verrichtten in 72 dagen.

5

Dia 6

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

✓ **de Seleuciden uit Syrië (198-142)**

✓ In de voortdurende reeks oorlogen tussen de hellenistische koningen van het Noorden en het Zuiden breiden de Seleuciden vanaf 198 hun macht uit. In 168 dringt Antiochus IV Epiphanes ('verschijning van god') door in de Nijldelta en staat op het punt zelfs Alexandrië te veroveren. Dan beveelt een afgevaardigde van de Romeinen hem Egypte onmiddellijk te verlaten. Boos over de aangedane vernedering koelt hij op de terugweg zijn woede op de stad Jeruzalem. Honderden joden worden gedood, de tempel verontreinigd, gedwongen hellenisering ingezet.

6

Dia 7

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

- ✓ **Opstand van de Makkabeeën (167-143)**

- ✓ In het dorp Mode'in weigert de priester Mattathias aan Zeus te offeren, doodt een jood die dat wel wil doen en de officier die op de plechtigheid toeziet. Hiermee ontbrandt een guerrillastrijd vanuit de heuvels (167 vChr). Zijn zoon Judas wint er de bijnaam Makkabi ('strijdhamer') mee. Vervolging en strijd worden beschreven in de apocriefe boeken 1 t/m 4 Makkabeeën. De herovering en reiniging van de tempel wordt door de Joden herdacht in het Chanoeka feest. De oorlog tegen Syrië sleept voort en daarom sluiten de Joden verdragen van wederzijdse bijstand met een nieuwe grootmacht: Rome.

7

Dia 8

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

✓ **De Hasmoneeën (143-37)**

✓ Na het sneuvelen van Judas weten andere zoons van Mattathias (Jonathan en Simon) zichzelf met kracht van wapens van het hogepriesterschap te verzekeren. Andere joodse stromingen, zoals die van Qumran, bestrijden dit terzijde stellen van de rechtmatige hogepriester. Simons kleinzoon Aristobulus roept zichzelf tot koning uit. Dit Hasmonese koningshuis is genoemd naar Hasmon, de overgrootvader van Mattathias. Tot 63 voor Christus is Juda weer een zelfstandig koninkrijk, dat in toenemende mate wordt gekweld door interne strijd om troon en hogepriesterschap**.**

8

Dia 9

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

✓ **Juda in het Romeinse Rijk (63vChr - 330nChr)**

✓ De Romeinse consul Pompejus trekt in 63 Jeruzalem binnen (hij betreedt zelfs het Heilige der heiligen), annexeert Juda en maakt het onderdeel van de provincie Syria. In die tijd slaagt de Edomiet Antipater, minister van de laatste Joodse koning, erin het Romeinse staatsburgerschap te krijgen. Hij maakt zijn zoon Herodes prefect van Galilea.

✓ Herodes weet steeds in de gunst te blijven van de winnende partij in Romeinse burgeroorlogen (Marcus Antonius en Cleopatra tegen Octavianus Augustus). Daardoor verkrijgt hij in 37 v Chr het koningschap over Judea, Samaria, Galilea en Decapolis-Trachonitis.

Dia 10

Intertestamentaire periode

Belangrijke gebeurtenissen

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ **Juda in het Romeinse Rijk (63vChr - 330nChr)**

- ✓ Judea werd een provincie van Rome. Herdodes wordt door de Romeinen benoemd tot koning der Joden. bestuurd door een keizerlijke functionaris. De vierde keizerlijke functionaris (prefect genoemd) was Pontius Pilatus die Jezus ter dood veroordeelde. De prefecten hadden weinig troepen tot hun beschikking en moesten de rust dus goed bewaren. Ook was de prefect gemachtigd Joodse hogepriesters te benoemen. Dat betekende dat de heersende Joodse families graag met hem samen wilde werken.

10

Dia 11

Intertestamentaire periode

Herodes

- ✓ Herodes stond bekend als een groot bouwer, waarbij hij zich duidelijk liet inspireren door de Romeinse architectuur. Dit is goed te zien in het door hem gebouwde Caesarea. Hij bouwde hier verschillende typisch Romeinse gebouwen, zoals een amfitheater, een hippodroom en een aquaduct. Ook zijn paleis in Caesarea heeft diverse typisch Romeinse kenmerken. Deze kustplaats werd dan ook al zeer snel het grote centrum van het oostelijk deel van het Romeinse Rijk.

Dia 12

Intertestamentaire periode

Herodes

- ✓ Ook bouwde hij voor zichzelf paleizen versterkte hij diverse burchten. De belangrijkste burcht was Masada, een vesting op een plateau bij de Dode Zee. Deze vesting was bijna niet in te nemen, omdat het plateau waarop het lag erg hoog was, en er maar één weg omhoog leidde, en dat was via een smal, steil kronkelpad. Maar voordat je dan boven was, was je allang neergeschoten door het grote aantal Romeinse soldaten dat daar was geplaatst. Een andere burcht die hij liet bouwen was de burcht Antonia, die naast de tempel in Jeruzalem lag. Deze burcht werd vooral gebruikt om de stad Jeruzalem in de hand te houden. Deze lag ook naast de tempel om bij rellen op het tempelplein snel te kunnen ingrijpen.

12

Dia 13

Intertestamentaire periode

Herodes

RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ Herodes' belangrijkste bouwactiviteit tijdens zijn regering was echter de verfraaiing van de tempel in Jeruzalem. Van ca. 19 v.Chr. tot 9 v.Chr. werd er zeer intensief aan de renovatie en uitbreiding van de tempel gewerkt, maar het duurde nog enkele decennia voor uiteindelijk al Herodes' plannen verwezenlijkt waren (Herodes zelf was toen al lang overleden).

13

Dia 14

Intertestamentaire periode

Herodes

✓ Herodes stond bekend als zeer gewelddadig en sloeg geregeld opstanden hard neer. Ook liet hij 45 leden van de joodse Hoge Raad vermoorden, omdat die een plan van Herodes tegenwerkten. Maar de Joden namen het Herodes het meest kwalijk dat hij een schild met een afbeelding van een Romeinse adelaar boven de ingang van de tempel had bevestigd. Het voor de Joden meest heilige gebouw droeg hierdoor het symbool van de Romeinse overheersing, wat door Joden niet alleen als een vernedering werd ervaren, maar ook als godslastering omdat de Tien geboden het maken van afbeeldingen van mens en dier verbieden.

Dia 15

Intertestamentaire periode

Herodes

- ✓ Na enkele jaren werd Herodes zo gehaat dat hij zich nergens meer veilig voelde. Hij wantrouwde iedereen die een gevaar voor hem kon zijn en was constant op zijn hoede voor een mogelijke staatsgreep. Veel Joden in hoge posities kwamen vroeg of laat onder verdenking te staan, meestal onterecht. Zelfs liet Herodes sommigen van zijn eigen familieleden terechtstellen, waaronder zijn eerste vrouw, een aantal leden van zijn schoonfamilie en drie van zijn zoons. Toen keizer Augustus dit hoorde, sprak hij volgens de overlevering: "Je kunt beter Herodes' varken zijn, dan zijn zoon.“

Dia 16

Intertestamentaire periode

Herodes

- ✓ Volgens het Evangelie volgens Matteüs werd Jezus geboren tijdens de laatste jaren van Herodes' leven. Herodes rekende erop dat de wijzen na hun bezoek aan Bethlehem bij hem verslag zouden uitbrengen, maar toen ze niet terugkwamen, liet hij alle kleine kinderen uit deze plaats vermoorden. Jozef en Maria waren echter al naar Egypte gevlucht.

16

Dia 17

Intertestamentaire periode

Opvolgers

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ Joodse gebieden opgedeeld onder de zonen van Herodes:
- ✓ **Gebieden No van het meer van Galilea**: Fillipus 4 v Chr. – 33 n Chr. Daarna Romeinse provincie.
- ✓ **Galilea en Perea**: Herodes Antipas 4 v Chr. – 39 n Chr. Johannes de Doper en Jezus. Wordt verbannen door keizer Caligula in 39.
- ✓ **Judea, Samaria en Idumea**: Archelaus. 4 v Chr. – 6 n Chr. Wreed man, verspilt geld, vervangt veel hogepriesters. Vooraanstaande Joden klagen hem aan bij Augustus die hem laat verbannen. De gebieden worden onderdeel van de Romeinse provincie Syrië en komen onder controle van Romeinse procuratoren.

17

Dia 18

Intertestamentaire periode

Opvolgers

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

Herodes de Grote :

- Rijk van Herodes Archelaüs, Judea
- Rijk van Herodes Antipas
- Rijk van Filippus
- Romeinse provincie Syria
- Vrijstaat (Dekapolis)

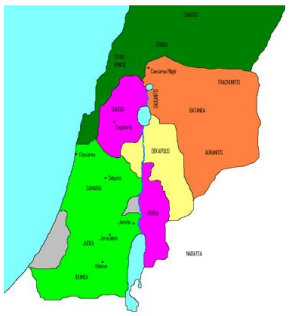

18

Dia 19

Intertestamentaire periode

Opvolgers

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ **Herodes Agrippa I 37-44**
- ✓ Vriend van Caligula en kreeg bij diens keizerschap de titel koning en het gebied No van het meer van Galilea. Na de verbanning van Antipas kreeg hij Galilea en Perea erbij en na de dood van Caligula wegens bewezen diensten ook Judea, Samaria en Idumea. Hij stelde de Christenvervolging in op aanvraag van de Joden. De apostelen zijn voor hem verschenen en gedood.
- ✓ **Romeinse procuratoren. 44-50**

Dia 20

Intertestamentaire periode

Opvolgers

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ **Herodes Agrippa II 50-93**
- ✓ Heerste alleen over de gebieden NO van het meer van Galilea maar had door zijn kennis toch veel invloed in de Joodse gebieden doordat de Romeinen hem om rad vroegen. Paulus verscheen voor hem.

- ✓ **Romeinse Procuratoren. 44-66**

Opbouw van spanningen tussen Joden en Romeinen die Romeinen beantwoorden met wreedheid.

Dia 21

Intertestamentaire periode

Opvolgers

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ **66-70 Joodse Oorlog.**
- ✓ Joden veroveren het hele land onder leiding van de Zeloten.
- ✓ In 67 valt Galilea in handen van Vespasianus. Daarna veroverd hij grote delen van het land maar Jeruzalem nog niet.
- ✓ In 70 slaat Titus het beleg rond Jeruzalem op en in augustus veroverd hij de tempel en verwoest deze. In september is de hele stad in Romeinse handen en is de oorlog voorbij.
- ✓ Het sanhedrin wordt opgeheven en de Joden verliezen de beschermde status die ze hadden genoten.
- ✓ Er breken later nog 2 keer opstanden uit die worden neergeslagen.
- ✓ 115-117 cyreense opstand.
- ✓ 132-135 Bar Kochba.

21

Dia 22

Intertestamentaire periode

TAAL EN CULTUUR

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ In de intertestamentaire periode kreeg het hellenisme (de Griekse taal en cultuur) veel invloed. In Egypte kwam de Septuagint tot stand: de Griekse vertaling van het OT. In het Jodendom ontstonden vier hoofdstromingen (farizeeën, sadduceeën, essenen en zeloten), elk met hun eigen kenmerken en eigen reactie op de vreemde overheersers.

- ✓ Naast de tempel (centraal, met offers) kwamen ook de synagogen op (decentraal, met gebed, schriftlezing en schriftuitleg). Thema's die binnen het Jodendom meer accent en invulling kregen waren: de komst van het Koninkrijk van God, de Messiasverwachting en het leven na de dood.

Dia 23

Intertestamentaire periode

Farizeeën

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

- ✓ De groep van de Farizeeën is wellicht de bekendste Joodse groepering uit de dagen van Jezus. Zij kenden veel sympathie onder de bevolking vanwege hun ijver voor de handhaving van de wet. Zij predikten boetvaardigheid en terugkeer uit zonde als middel om Gods koninkrijk te verkrijgen.
- ✓ De Midrash verhaalt dat God in tijden van menselijke zonde zichzelf uit de wereld terugtrekt, maar in tijden van inkeer zich naar de wereld toewend. Hun voortdurend aanscherpen van de wet was gelegen in hun verlangen naar de verwezenlijking van Gods koninkrijk op aarde. Het uitblijven van het koninkrijk verklaarde men dan ook als het nog onvoldoende naleven van de wet door de Joodse gemeenschap.

23

Dia 24

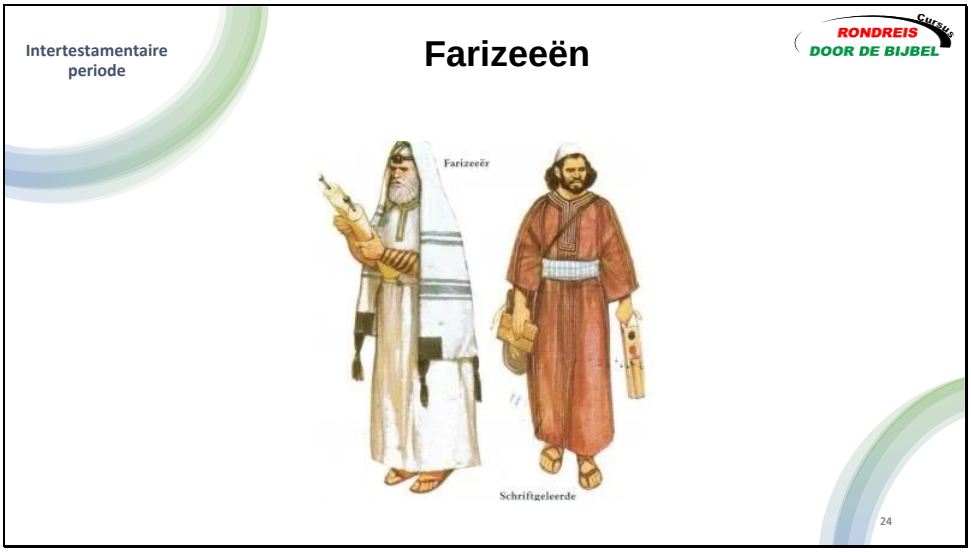
Intertestamentaire periode
Farizeeën
Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL
Farizeeër
Schriftgeleerde
24

Dia 25

Intertestamentaire periode

Sadduceeën

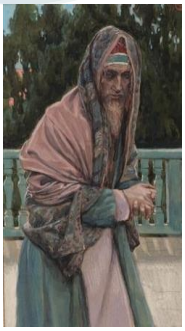

De Sadduceeën vertegenwoordigde de aristocratie die nogal hooghartig en gesloten moet zijn geweest. Zij was dus de partij van de bezittende klasse en vanuit dat oogpunt waren de leden best tevreden met hun lot op aarde. Voor hen was de hemel al op aarde gekomen. Dit verklaard hun afkeer van de messiaanse stroming.

Dia 26

Intertestamentaire periode

Essenen

Essenen waren een vrome en vreedzame Joodse sekte, afkomstig uit priesterfamilies, die zich van de andere priesters hadden afgescheiden. Zij namen binnen het maatschappelijk leven een positie van afzondering in. Zij waren er stellig van overtuigd dat de eindtijd snel aan zou breken. In hun visie zagen zij de wereld beheerst door twee machten: de zonen van het licht en de zonen van de duisternis. Door zich af te zonderen maakte zij zichzelf los van de zonen van de duisternis

Dia 27

Intertestamentaire periode

Zeloten

Dit zijn de geesteskinderen van de Makkabeeën, de Makkabeeën waren de vrijheidsstrijders uit de 2e eeuw voor Christus. De Zeloten hadden een soortgelijke drang naar hervorming en zuivering van de Joodse traditie. Zou hadden een sterke Messiasverwachting en voelde zich gedwongen om de komst van het Koninkrijk te bespoedigen en in te grijpen in gebeurtenissen. Zij wilden ‘met alle geweld’ een werelds Koninkrijk oprichten en waren daarmee een doorn in het oog van de Romeinen.
Sicariers: extremistische tak van de Zeloten die met zwaard of dolk probeerden hun tegenstanders (Romeinen of collaborerende Joden te vermoorden

27

Dia 28

Intertestamentaire periode

Samaritanen

Na de ballingschap van het Noordelijke rijk brachten de Assyriërs andere kolonisten in de plaats van de weggevoerde Israëlieten. Zij die over waren gebleven vermengden zich met deze nieuwkomers en hieruit ontstonden de Samaritanen. De Samaritanen richtten hun eigen tempel op in het heuvelland van Samaria op de berg Gerizim en met uitzicht op Sichem (Joh. 4:20). Zij baseerden zich alleen op de Thora, de Vijf Boeken van Mozes. Ze aanbaden echter dezelfde God en hadden ook een levendige verwachting van de komst van de Messias, een profeet zoals Mozes

Dia 29

Intertestamentaire periode

MESSIASVERWACHTING

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

Er zijn drie factoren die sterk hebben bijgedragen aan de Messiasverwachting van het Joodse volk:

1. het verlies van de nationale onafhankelijkheid en de daarbij horende ontberingen
2. de wil om als gerehabiliteerd volk vrij onder God te leven in een eigen nationaal tehuis.
3. het onverwoestbare geloof in de God van Israël, Die het nationale herstel heeft voorzegt in Zijn Woord.

Dia 30

Intertestamentaire periode

MESSIASVERWACHTING

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

In het Oude Testament verwijst het woord ‘Messias’ over het algemeen naar een aardse koning. De koning werd immers gezalfd met olie, waardoor hij apart werd gezet voor het koningschap met sacrale en priesterlijke functies.

In de Intertestamentaire periode ontstond er langzaam een nieuwe invulling van het begrip ‘Messias’. Het werd een technische term, waarmee de naam of titel wordt aangeduid van de ideale leider van het toekomstige rijk, dat een einde zal maken aan alle onderdrukking.

Dia 31

Intertestamentaire periode

MESSIASVERWACHTING

Cursus RONDREIS DOOR DE BIJBEL

Weerspiegeling van de exodus.
Lange tocht door de woestijn waardoor men gered wordt.

Men verwacht de Messias als:
Een koning uit de lijn van David.
Een priester uit de lijn van Aaron.
Een profeet uit de lijn van Elia.
Een zoon des mensen.

Dia 32

Nieuwe Testament

Indeling Nieuwe Testament

(1) BEGIN	(2) VERVOLG	(3) BRIEVEN	(4) EINDE
EVANGELIEN: *Jezus*	**GEMEENTEN:** *Hand. 1:8*	**GELOOF:** *Theorie en Praktijk*	**AFRONDING:** *Openb. 21:1-5*
Mattheüs Marcus Lucas Johannes	Handelingen van de Apostelen	Brieven van: Paulus Jacobus Petrus Johannes Judas	Openbaring van Johannes

32

Dia 33

baptisten
geméénte
vroomshoop
Volgende keer
24 maart
Inleiding Nieuwe Testament II
Matteüs, Marcus, Lukas